มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์

การสอบปลายภาค ประจำภาคการศึกษาที่ 2 **ประจำปีการศึกษา 2555**

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2556 **เวลา 09.00-12.00น.**

วิชา 210-232 วงจรและระบบอิเล็กทรอนิกส์ Electronic Circuits and Systems **ห้อง A401**

คำสั่ง

1. ข้อสอบชุดนี้มีทั้งหมด 5 ข้อ (6 หน้า) ควรตรวจสอบก่อนลงมือทำ
2. อนุญาตให้นำเฉพาะเครื่องเขียนและเครื่องคิดเลขเข้าห้องสอบ
3. อนุญาตให้ใช้ดินสอหรือปากกาก็ได้ในการเขียนคำตอบและให้เขียนคำตอบในสมุดคำตอบเท่านั้นจึงจะได้รับการตรวจ
4. ไม่มีคะแนนสำหรับคำตอบที่ไม่มีการวิเคราะห์และคำอธิบายที่มีเหตุผลถูกต้อง

กำหนดให้

- แรงดันเทอร์มัลมีค่า $V_T = 26\text{mV}$ ที่อุณหภูมิห้อง 27°C
- สมมุติให้เมื่อทรานซิสเตอร์แบบไบโพล่าร์ (BJT) ทำงาน แรงดัน V_{BE} จะมีค่าประมาณ 0.7 โวลต์
- สมการความสัมพันธ์ของทรานซิสเตอร์แบบไบโพล่าร์ (BJT) สำหรับสัญญาณขนาดใหญ่คือ

$$I_c = I_S \exp\left(\frac{V_{be}}{V_T}\right) \tag{1.1}$$

โดยถ้ารวมผลของปรากฏการณ์เออรี่ด้วยสมการจะเปลี่ยนเป็น

$$I_c = I_S \exp\left(\frac{V_{be}}{V_T}\right)\left(1+\frac{V_{ce}}{V_A}\right) \tag{1.2}$$

- สมมติให้ small-signal model ของ BJT เป็นดังรูปที่ 1.1 (นอกจากจะมีการกำหนดเฉพาะ)

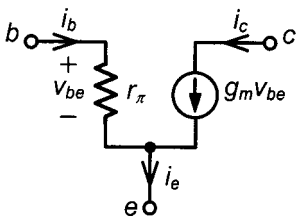

รูปที่ 1.1

ผู้ออกข้อสอบ: นาย ภาณุมาส คำสัตย์ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า

1. จากวงจรในรูปที่ 1.2 ให้ใช้สมการความสัมพันธ์ของทรานซิสเตอร์แบบไบโพล่าร์ (BJT) คือ

$$I_c = I_S \exp\left(\frac{V_{be}}{V_T}\right) \tag{1.3}$$

เพื่อทำการวิเคราะห์สำหรับสัญญาณขนาดใหญ่ (large-signal analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณกระแส I_{out} กับ I_{in1}, I_{in2} และ I_S ตามความเหมาะสม โดยสามารถละเลยกระแสเบสได้และยังไม่ต้องกังวลเรื่องการไบอัสของวงจร

(8 คะแนน)

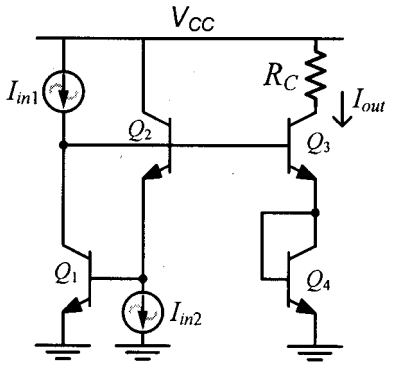

รูปที่ 1.2

2. (ก) วงจรในรูปที่ 1.3(ก) ซึ่งประกอบด้วย differential long-tail pair 2 คู่ (โดยคู่ในเป็นคู่พิเศษเพราะมีลักษณะไม่สมมาตร) ให้ทำการวิเคราะห์สำหรับสัญญาณขนาดใหญ่ (large-signal analysis) เพื่อพิสูจน์ว่าสมการความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณ ($I_{o1}-I_{o2}$) กับสัญญาณ ($V_{in1}-V_{in2}$) เป็นฟังก์ชัน tanh(·) โดยที่สมการดังกล่าวอาจจะต้องประกอบด้วยค่าคงที่ต่างๆเช่น I_{EE1}, I_{EE2}, I_S, V_T, V_{CC} ตามความเหมาะสม เมื่อ $\tanh(x)=\frac{e^x-e^{-x}}{e^x+e^x}$ โดยสามารถละเลยกระแสเบสได้

(ข) ถ้า I_{EE1} = 2mA, I_{EE2} = 4mA และสัญญาณแรงดันอินพุทมีขนาดเล็กมากดังแสดงในรูปที่ 1.3(ข) ให้ทำการวิเคราะห์เพื่อวาดสัญญาณ $I_{o1}-I_{o2}$ โดยสามารถใช้ small-signal approximation และละเลยกระแสเบสได้

(10 คะแนน)

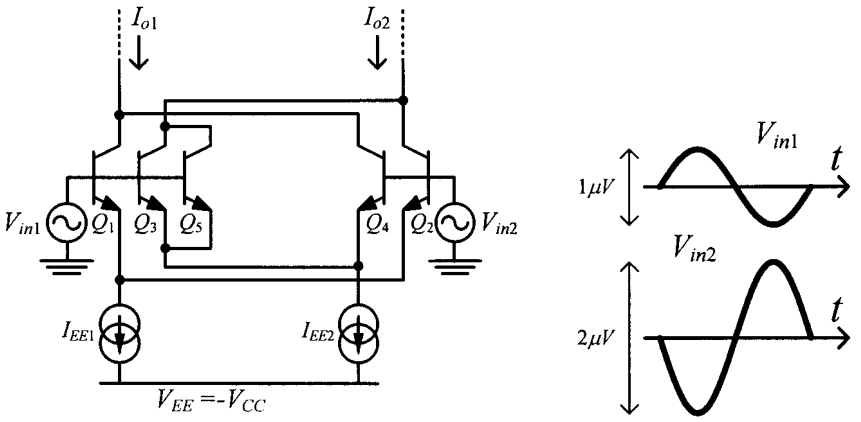

(ก) (ข)

รูปที่ 1.3

3. วงจรในรูปที่ 1.4 เป็นวงจร Schmitt-trigger waveform generator ให้ใช้วิธีการแก้สมการอนุพันธ์โดยใช้การแปลงลาปลาซ (Laplace Transform) เท่านั้น เพื่อหาสมการสัญญาณแรงดันที่คร่อมตัวเก็บประจุ C สำหรับการวิเคราะห์หาความถี่ของสัญญาณแรงดันเอาท์พุท V_{out} ที่เกิดขึ้น โดยติดคำตอบให้อยู่ในรูปของ V_{CC}, R_A, R_B, R_C, R_D และ C ตามความเหมาะสม สมมุติให้ค่าของอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้สามารถทำให้มีการกำเนิดสัญญาณได้ (**ถ้าไม่ใช้การแปลงลาปลาซจะไม่ได้คะแนน**)

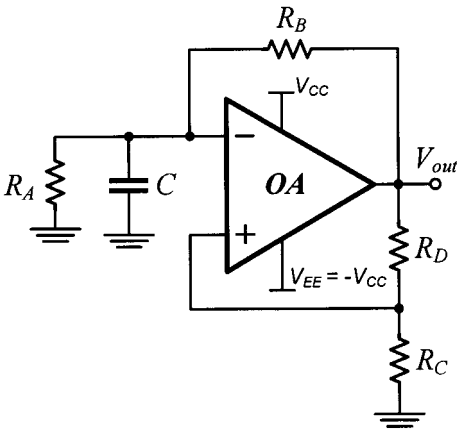

รูปที่ 1.4

(12 คะแนน)

ตารางที่1.0 Unilateral Laplace Transform

Time domain	***s* domain**
$f(t)$	$F(s) = \int_0^\infty f(t)e^{-st}dt$
$\frac{d}{dt}f(t)$	$sF(s) - f(0)$
$e^{-\alpha t}u(t)$	$\frac{1}{s+\alpha}$

4. จากวงจรในรูปที่ 1.5 ประกอบด้วยไอซี 555 ตัวต้านทาน R และตัวเก็บประจุ C เพื่อกำเนิดสัญญาณสี่เหลี่ยม โดยมี V_{CC} = 12V และมีตารางความจริงของ SR flip-flop เป็นดังแสดงในตารางที่ 1.1

ให้ทำการออกแบบค่าตัวต้านทาน R_1, R_2, R_3 ภายในไอซี 555 เท่านั้นโดยไม่ต้องเพิ่มอุปกรณ์ใดๆเพื่อให้กำเนิดสัญญาณสี่เหลี่ยมที่ขา ④ มีค่า Duty Cycle เท่ากับ 75 เปอร์เซ็นต์ โดยสมมุติว่าเมื่อค่า Q (หรือ $\overline{Q}$) มีตรรกะเป็น "1" หมายถึงแรงดันที่ Q (หรือ $\overline{Q}$) มีค่าเท่ากับ V_{CC} และเมื่อมีตรรกะเป็น "0" แรงดันที่ Q (หรือ $\overline{Q}$) เท่ากับ 0 โวลต์ และ flop-flip เป็นอุดมคติสามารถจ่าย/รับกระแสได้ไม่จำกัด

(12 คะแนน)

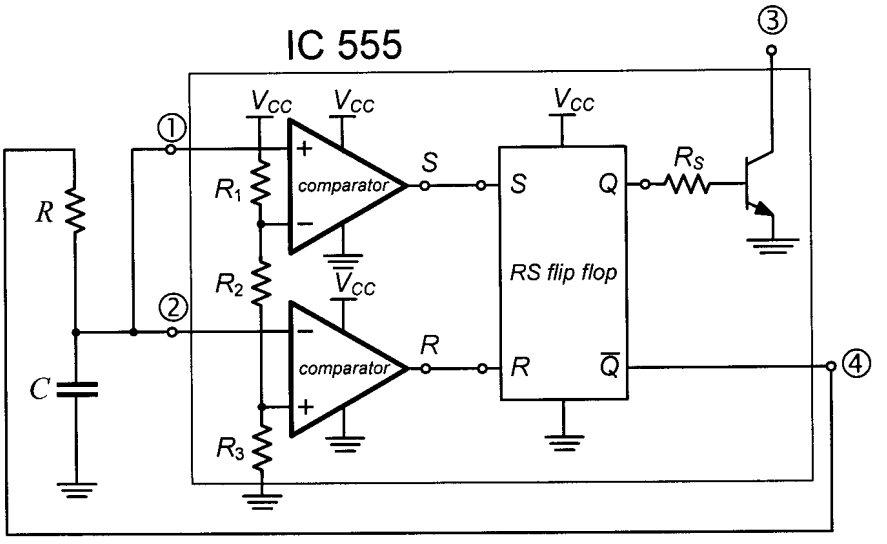

รูปที่ 1.5

ตารางที่ 1.1

S	***R***	***Q***
0	0	Q^- (ค่าเดิม)
0	1	0
1	0	1
1	1	ไม่นิยาม

5.

(ก) จากวงจรกำเนิดสัญญาณ astable multivibrator ในรูปที่ 1.6 ซึ่งใช้แหล่งจ่ายไฟเลี้ยงสองชุดคือ 5 โวลต์และ 10 โวลต์ที่แยกจากกันโดยอิสระ ให้นักศึกษาวิเคราะห์วงจรนี้เพื่อทำการวาดสัญญาณแรงดันในสภาวะคงตัว (steady state) ที่ขาเบส (V_{b1}, V_{b2}) และคอลเลคเตอร์ (V_{c1}, V_{c2}) ของทรานซิสเตอร์ทั้งสองตัวเมื่อสวิทช์ทั้งสองปิด

(ข) ในสภาวะเริ่มต้นก่อนจ่ายไฟเลี้ยงทั้งสองให้ระบบสมมุติให้แรงดันทุกจุดอยู่ที่ 0 โวลต์ ให้อธิบาย/วิเคราะห์ว่าทรานซิสเตอร์ตัวใดทำงานก่อนกันเมื่อจ่ายไฟเลี้ยง โดยสมมุติว่าสามารถจ่ายไฟเลี้ยงทั้งสองได้พร้อมกันอย่างทันทีทันใดได้

กำหนดให้ $V_{BEon} = 0.7\text{V}$, $V_{CEon} = 0.2\text{V}$
(การนำเสนอโดยไม่มีการวิเคราะห์ประกอบคำอธิบายจะไม่ได้คะแนน)

(10 คะแนน)

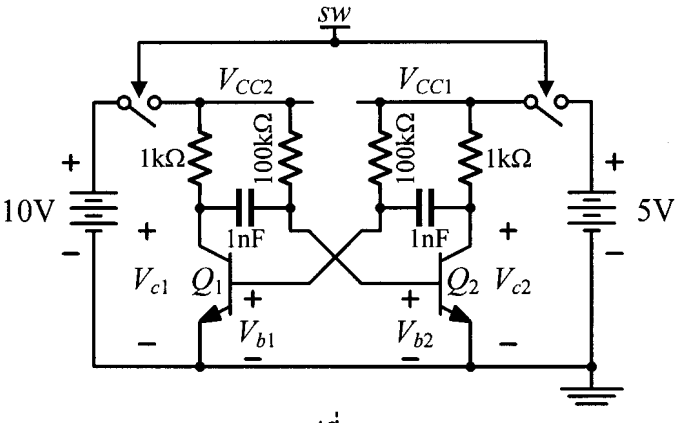

รูปที่ 1.6